

Op deze opdrachtkaart ga je bezig met:
**praten met je klasgenoten
over talen**

Verhaaltjes (levels 1-4)
& Woorden (levels 1-4)

De komende weken ga je bezig met het project *'Grunnegers: Van Old naar Jong'*. Je gaat als taalonderzoeker speuren naar de Groningse streektaal in je omgeving en leert met een app zelf ook een beetje Gronings. Het project duurt tien weken. Elke week maak je één opdrachtkaart en speel je levels uit de app.

Je juf of meester gaat nu eerst een paar vragen met de klas bespreken. Na dit gesprek ga je verder met de opdrachten. Luister dus goed naar wat je klasgenoten zeggen en probeer zelf ook je mening te geven!

Schrijf op hoe jij over elke vraag hieronder denkt. Bespreek daarna jouw antwoorden met de klas.

Moi!

- 1 Wat is een taal?
- 2 Lijkt het jou handig of juist onhandig om meerdere talen te spreken?
- 3 Ken je iemand in jouw omgeving die Gronings spreekt?
- 4 Wat vind je van het Gronings?

WEEK 2

Op deze opdrachtkaart ga je bezig met:
een Gronings lied luisteren
en een woordspel spelen

Woorden met tijdslijm
(levels 1-4)

Verhaaltjes (levels 1-4)

Sommige woorden in het Gronings zijn heel anders dan in het Nederlands. Andere woorden kun je meteen herkennen omdat ze erg lijken op het Nederlands. Dat is juist zo interessant aan verschillende talen: soms zijn ze heel anders en soms totaal niet. Deze week ga je luisteren naar een liedje in het Gronings. Misschien kun je het al best wel goed verstaan, maar misschien klinkt het juist ook wel ingewikkeld.

- 1 Luister op YouTube het lied “Proat toch Grunnegs met mie” van Wat Aans!
- 2 Waar denk je dat het lied over gaat? Schrijf je antwoord op en bespreek dit met de klas.
- 3 Zoek je maatje!
In de klas zijn er kinderen met een kaartje met een Nederlands woord en met een Gronings woord. Ga op zoek naar het kaartje met de vertaling van jouw woord en zoek zo je maatje!

WEEK 3

Op deze opdrachtkaart ga je bezig met:
uitpluizen van een nieuw lied

Woorden (levels 1-4)

Vorige week heb je het lied “Proat toch Grunnegs met mie” geluisterd, maar deze week ga je een ander lied in het Gronings eens goed bekijken!

- 1 Luister het lied “Noar Stad” van Swinder op YouTube. Waar gaat het lied volgens jou over?
- 2 Luister het lied nog een keer en schrijf drie willekeurige zinnen uit het lied op. Bijvoorbeeld zinnen die je leuk vindt klinken. Schrijf op wat jij hoort, dus hoe je denkt dat je het Gronings moet schrijven.
- 3 Luister het lied voor de laatste keer, maar nu terwijl je meeleeft met de tekst in het Gronings. Onderstreep de woorden die je niet kent.
- 4 Lees tot slot de Nederlandse tekst van het lied. Welke Groningse woorden begreep je net niet? Schrijf de Nederlandse vertaling op van deze woorden.
- 5 Nu heb je het hele lied in twee talen beluisterd en gelezen! Als het goed is snap je nu waar het lied over gaat. Schrijf dat in drie zinnen op.

WEEK 4

Op deze opdrachtkaart ga je bezig met:
oefenen met informatie zoeken

Zinnen (levels 1-2)

Je gaat nu oefenen met de stappen die nodig zijn voor een onderzoek. In dit project gaan we uiteindelijk een eigen onderzoek doen. In het onderzoeksreuzenrad op de achterkant zie je de stappen. De eerste stap is informatie verzamelen en een onderzoeksvraag maken. Daar ga je nu mee oefenen!

Ga naar de website www.woordwaark.nl. Klik dan op *Sprekende Kaart*. Je ziet allemaal verschillende plaatsen. Als je op een bepaalde plaats klikt en daarna op een woord, zie je hoe dit woord op die plek wordt uitgesproken. De manier waarop een woord geschreven is, geeft namelijk aan hoe het woord (ongeveer) wordt uitgesproken. Om te weten hoe het woord klinkt, kun je het woord dus het beste hardop voorlezen.

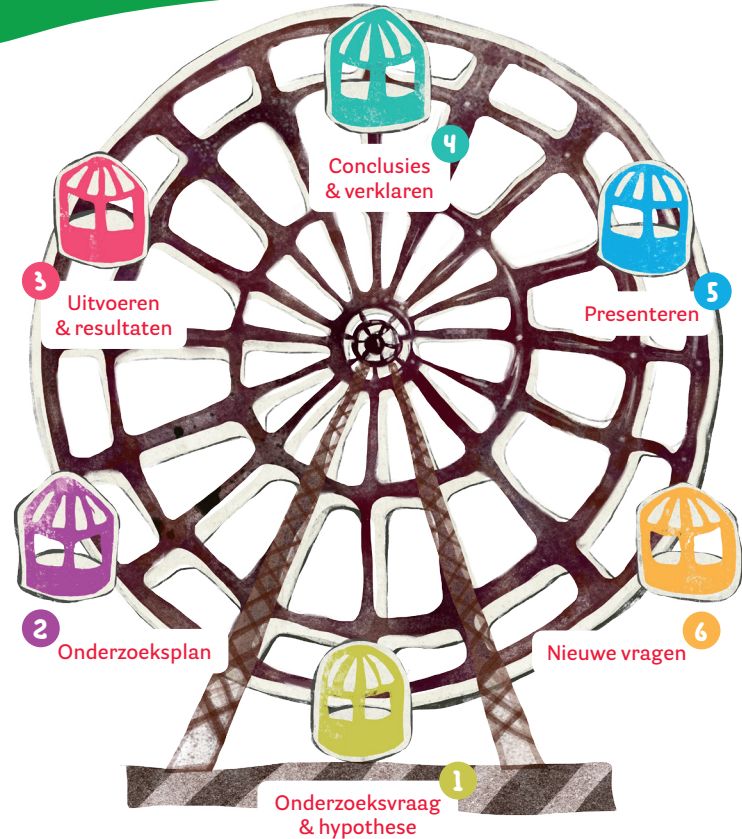
Bekijk nu eens goed wat je allemaal ziet en wat je kan met deze website. Zoek een blauw icoontje in de buurt van waar jij woont en klik hierop. Klik vervolgens op een Nederlands woord en schrijf de Groningse vertaling (of vertalingen) daarvan op.

2

Bedenk nu zelf een nieuwsgierige vraag waar je met deze website een antwoord op kan vinden. Schrijf deze vraag op. Een vraag kan bijvoorbeeld zijn: "Hoe spreken ze het woord 'aardbeien' uit in Zandweer?"

Tip!

Wil je meer informatie over de stappen die nodig zijn om een eigen onderzoek te kunnen doen? Kijk dan het filmpje over het onderzoeksreuzenrad op www.rug.nl/reuzenrad.

WEEK 5

Op deze opdrachtkaart ga je bezig met:
**het voorbereiden van je
eigen onderzoek**

Woorden met tijdslijm
(levels 1-4)

Deze week ga je bezig met jouw eigen onderzoek. De onderzoeksvraag die je als klas gaat beantwoorden is: *Welke variant van het Gronings lijkt wat betreft de uitspraak het meest op het Nederlands?* Ondanks dat het Gronings deel uitmaakt van het Nedersaksisch en dus een andere taal is dan het Nederlands, zul je zien dat sommige varianten van het Gronings meer op het Nederlands lijken dan andere varianten. Misschien spreek je zelf Gronings, dan heb je al een kleine voorsprong!

In de klas hangt een poster met de vier Groningse varianten die jullie gaan onderzoeken. Hierop verzamelen jullie de eindresultaten van jullie onderzoek.

Je juf of meester deelt jullie nu eerst in groepjes in. In je groepje werk je de komende tijd samen aan dit onderzoek.

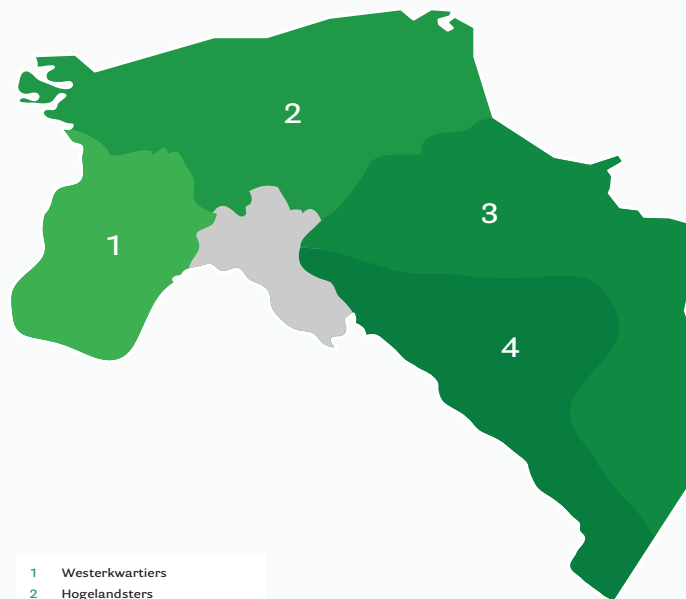
Ga de komende week in je omgeving alvast op zoek naar mensen die Gronings spreken. Vraag bijvoorbeeld je opa, oma, ouders, buren, oom, tante, neef of nicht of ze Gronings spreken en waar in de provincie Groningen ze zijn opgegroeid. Deze informatie heb je volgende week nodig, dus schrijf het ergens op en neem het volgende week weer mee!

Bonusopdracht

Vraag je juf of meester hoe je informatie kunt verzamelen met de online app “Stemmen” (www.woordwaark.nl/stemmen)! Je kunt dit doen bij de mensen in je omgeving die Gronings spreken.

www.woordwaark.nl/stemmen

- 1 Westerkwartiers
- 2 Hogelandsters
- 3 Oldambsters en Westerwolds
- 4 Veenkoloniaals

rug.nl/basisscholen

WEEK 6

Op deze opdrachtkaart ga je bezig met:
Groningse woorden onderzoeken

Zinnen (levels 3-4)

Na de start van je onderzoek, ga je ook deze week verder met de onderzoeksvraag van vorige week: *Welke variant van het Gronings lijkt wat betreft de uitspraak het meest op het Nederlands?* Om deze vraag te kunnen beantwoorden ga je door met het verzamelen van gegevens. Elk groepje krijgt deze week een paar woorden om te onderzoeken.

1

Wat denk je dat het antwoord is op je onderzoeksvraag? Onderzoekers noemen dit verwachte antwoord ook wel de *hypothese*.

2

Wat is jouw *onderzoeksplan*? Dus op welke manier denk je dat je dit onderzoek met de woorden het beste kunt gaan doen? Schrijf dit in je eigen woorden op en bespreek dit in je groepje.

3

Nu gaan we het onderzoeksplan uitvoeren. Je gaat aan de slag met de woorden die je als groepje hebt gekregen. Vorige week ben je er al achter gekomen wie van je familie en kennissen Gronings spreken. Deze week ga je hen vragen hoe zij de woorden van je groepje uitspreken. Schrijf de uitspraken op samen met de plaats in de provincie Groningen waar diegene is opgegroeid. Probeer met je groepje de uitspraak van de woorden in zoveel mogelijk plaatsen te verzamelen. Zijn er gebieden in de provincie waar jullie niemand kennen? Kijk dan of het woord voorkomt op de *Sprekende Kaart* op www.woordwaark.nl.

Tip!

Maak met je groepje een taakverdeling zodat duidelijk is wie uitspraken verzamelt van welke plaats en hoe (door gesprekken of via de *Sprekende Kaart* op www.woordwaark.nl)!

WEEK 7

Op deze opdrachtkaart ga je bezig met:
**het invullen van de poster en
bespreken wat jullie gevonden
hebben**

Zinnen met tijdslimiet
(levels 1-4)

Je bent nu al ver met je onderzoek, maar nog niet klaar! Vorige week heb je het onderzoek echt uitgevoerd. Aan het eind van een onderzoek presenteer je wat je hebt gevonden. Dat ga je nu ook doen door alle informatie op de poster te plakken.

Schrijf met je groepje de gevonden uitspraken van de woorden op losse papiertjes. Plak deze op de poster die in de klas hangt (of gebruik magneetjes). De papiertjes komen te hangen op de plek waar de spreker opgegroeid is. Iedereen in de klas plakt de gevonden informatie op de poster. De poster wordt dus steeds voller!

2

Als elk groepje zijn papertjes heeft opgehangen ga je met de klas het eindresultaat bespreken. Elk groepje bespreekt welke informatie zij op de poster hebben geplakt. Wat valt jullie op? Wat is nu het antwoord op jullie onderzoeksvraag: *Welke variant van het Gronings lijkt wat betreft de uitspraak het meest op het Nederlands?*

Als jullie willen, vraag je juf of meester dan om een foto te maken van jullie poster en deze te mailen naar de onderzoekers van de universiteit die onderzoek doen naar het Gronings. Zij vinden het vast heel leuk om te zien wat jullie hebben gevonden (en wie weet krijgt jullie klas wel iets terug als dank!).

Bonusopdracht

Vraag je juf of meester hoe je kunt rekenen met taal!

WEEK 8

Op deze opdrachtkaart ga je bezig met:
een kwartetspel maken over de woorden op de poster

Korte woorden (levels 1-4) & Normale woorden (levels 1-4)

De poster is af en elk groepje heeft een eigen onderzoek uitgevoerd. Deze week ga je bezig met het oefenen van alle woorden door met je groepje een kwartetspel te maken.

Kies met je groepje de woorden uit die jullie in je kwartetspel willen gebruiken. Voor ieder woord maak je een kwartet bestaande uit de vier Groningse varianten. Vraag je juf of meester naar het invulblad waarmee je het kwartetspel kunt maken. Knutsel erop los en kijk eens of je zo weer nieuwe woorden kunt leren. Volgende week ga je het spel spelen!

Tip!

Als je te weinig woorden hebt, kun je nog eens op de *Sprekende Kaart* op www.woordwaark.nl kijken om meer woorden te zoeken.

WEEK 9

Op deze opdrachtkaart ga je bezig met:
**het spelen van het
zelfgemaakte kwartet**

Lange woorden (levels 1-4)

Je hebt je eigen onderzoek uitgevoerd en daarna heb je alles op de poster in de klas ingevuld. Vervolgens heb je in je groepje een kwartetspel gemaakt met de verschillende Groningse uitspraken van een aantal woorden. Vandaag is het tijd om het kwartetspel te spelen!

Speel het kwartetspel. *Veul plezaaier!*

Ben je klaar met het spelen van je eigen spel? Ruil je eigen spel dan met het spel van een ander groepje uit je klas en speel nog eens. Wil je het spel wat moeilijker maken? Speel het kwartetspel dan in het Gronings! Vraag elkaar in het Gronings een kaart en antwoord in het Gronings of jij een kaart hebt.

Tip!

“Heb je ...” is “Hest doe ...” in het Gronings en “Ik heb ... (niet)” is “k Heb ... (nait)” in het Gronings.

WEEK 10

Op deze opdrachtkaart ga je bezig met:
**terugkijken op het project en
je favoriete onderdeel van de
app herhalen**

Onderdeel en level
herhalen naar keuze

Vandaag is de laatste week van het project. Aan het eind van een echt onderzoek kijk je altijd terug op het onderzoek. Dat heet ook wel *reflecteren*. Vandaag ga je dan ook reflecteren op je eigen onderzoek. In de app mag je daarnaast je favoriete onderdeel nog een keer doen!

- 1 Kijk nog eens naar wat je in week 1 hebt opgeschreven over het Gronings. Is je mening veranderd?
- 2 Wat ging er goed tijdens het project en wat ging er minder goed?
- 3 Wat vond je moeilijk?
- 4 Wat zou je de volgende keer anders doen?
- 5 Zou je meer Gronings willen leren?
- 6 Probeer nu de bovenstaande vragen in het Gronings te beantwoorden. Het Groningse woordenboek vind je op www.woordwaark.nl (*Woor-denboeken*).

Bonusopdracht

Je bent nu op school een expert van het Gronings! Tijd om de andere kinderen op school wat Gronings te leren. Ga bijvoorbeeld samen met je juf of meester het boek *'De Gruvval'* voorlezen bij de kleuters.

Tip!

Als je meer Gronings wilt leren, kun je dit het beste doen door te vragen aan familie of bekenden of ze af en toe Gronings met je willen praten, je in het Gronings willen voorlezen, of je Groningse muziek willen laten horen!